

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-11- Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Teikiame Baudžiamojo proceso kodekso 21, 22 ir 189¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BPK projektas) ir Baudžiamojo kodekso priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BK projektas).

I. Sprendžiama problema	<p>BPK ir BK projektais siekiama pašalinti toliau išdėstytas Europos Komisijos (toliau – Komisija) identifikuotas 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/800 dėl procesinių garantijų vaikams, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji (toliau – Direktyva 2016/800) 4 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto iii papunkčio, 7 straipsnio 4 dalies a punkto ir 24 straipsnio 1 dalies nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę spragas:</p> <p>1. Lietuvos nacionaliniame teisiniame reguliavime nenustatytos jokios atitinkamos priemonės, kuriomis būtų įgyvendintos iš Direktyvos 2016/800 4 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto iii papunkčio kylančios prievolės informuoti nepilnamečius įtariamuosius ir kaltinamuosius apie teisę apriboti laisvės atėmimą ir naudoti alternatyvias priemones, įskaitant teisę į reguliarią sulaikymo peržiūrą, kaip numatyta Direktyvos 2016/800 10 ir 11 straipsniuose;</p> <p>2. Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 189¹ straipsnio nuostatos, reglamentuojančios nepilnamečių individualaus vertinimo tvarką, neįgyvendina Direktyvos 2016/800 7 straipsnio 4 dalies a punktą pagal kurį privalu atsižvelgti į individualaus vertinimo duomenis, nustatant, ar reikia imtis kokios nors konkrečios priemonės, kuri būtų naudinga vaikui.</p> <p>3. Lietuvos nacionaliniuose teisės aktuose, įgyvendinančiuose Direktyvos 2016/800 nuostatas, nėra pateiktą nuorodų į šią direktyvą, kaip tai reikalaujama pagal Direktyvos 2016/800 24 straipsnio 1 dalies nuostatas.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. Siekiant eliminuoti Komisijos identifikuotas Direktyvos 2016/800 4 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto iii papunkčio perkėlimo į nacionalinę teisę trukumus, t. y. užtikrinti, kad nepilnamečiai įtariamieji ir kaltinamieji būtų informuoti apie teisę apriboti laisvės atėmimą ir naudoti alternatyvias priemones, įskaitant teisę į reguliarią sulaikymo peržiūrą, kaip numatyta Direktyvos 2016/800 10 ir 11 straipsniuose, BPK projektu siūloma pakeisti BPK 21 straipsnio 4 dalį ir 22 straipsnio 3 dalį (reglamentuojančias įtariamųjų ir kaltinamųjų teisės), papildant nuostata, kad įtariamasis ir kaltinamasis turi teisę gauti informaciją apie reguliarią suėmimo peržiūrą ir suėmimui alternatyvių kardomųjų priemonių taikymo galimybes.</p> <p>2. Siekiant eliminuoti Komisijos nustatytas Lietuvos nacionalinio teisinio reguliavimo neatitikimus Direktyvos 2016/800 7 straipsnio 4 dalies a punkto</p>

	<p>nuostatomis ir užtikrinti, kad į nepilnamečio individualaus vertimo duomenis būtų atsižvelgta nustatant, ar reikia imtis kokios nors konkrečios priemonės, kuri būtų naudinga vaikui, BPK projektu siekiama pakeisti BPK 189¹ straipsnio 2 dalį, papildant nuostata, kad į nepilnamečio individualaus vertinimo duomenis atsižvelgiama teikiant nepilnamečiams įtariamiesiems ar kaltinamiesiems pagalbą baudžiamojo proceso metu.</p> <p>3. Siekiant eliminuoti Komisijos nustatytas Direktyvos 2016/800 24 straipsnio 1 dalies nuostatų perkėlimo į Lietuvos nacionalinę teisę spragas, BK projektu siekiama į Baudžiamąjį kodeksą (jo priedą), įgyvendinantį Direktyvos 2016/800 nuostatas, įtraukti nuorodą į šią direktyvą.</p>
III. Priemonių kaštai	BPK ir BK projektams įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus BPK projektą bus praplėstos vaikų, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji, procesinės garantijos, užtikrinant, kad minėtiems asmenims būtų teikiama informacija apie jų teises apriboti laisvės atėmimą ir naudoti alternatyvias priemones, įskaitant teisę į reguliarią sulaikymo peržiūrą, kaip numatyta Direktyvos 2016/800 10 ir 11 straipsniuose. Taip pat, numatyta prievolė teikiant pagalbą vaikams baudžiamajame procese, atsižvelgti į individualaus vertinimo duomenis, kas leis veiksmingiau ir kokybiškiau organizuoti procesinius veiksmus su nepilnamečiais įtariamaisiais ir kaltinamaisiais. Be to, BK projektu siūlomu įtvirtinti teisiniu reguliavimu bus tinkamai įgyvendintas teisinio tikrumo principas, kuris reikalauja, kad pagal Sąjungos teisės aktus priimtą nacionalinę priemonę būtų tinkamai pavištinamos taip, kad asmenys, kuriems taikomos tokios priemonės, galėtų nustatyti savo teisių ir pareigų apimtį konkrečioje Sąjungos teisės reglamentuojamoje srityje.</p>

Siekiant BPK projekte siūlomus pakeitimus tinkamai inkorporuoti į teisinę sistemą, kartu tikslinga atlikti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. I-288 patvirtinto teisių įtariamajam išaiškinimo protokolo priedo ir Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2019 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. I-219 patvirtinto teisių nepilnamečiui įtariamajam išaiškinimo protokolo priedo pakeitimus.

Priėmus BPK ir BK projektus duomenys apie pašalintus nacionalinio teisinio reguliavimo neatitikimus bus pateikti Komisijai, siekiant uždaryti pradėtą pažeidimo procedūrą. Komisijai nustačius papildomus teisinio reguliavimo trūkumus, Teisingumo ministerija atliks sprendimo įgyvendinimo tinkamumo analizę, esant poreikiui, inicijuos priemonių tikslinimo ir tobulinimo veiksmus.

BPK ir BK projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-72.

BPK ir BK projektais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas ar reglamentuojami iki šiol nereglamentuoti santykiai, šie projektai nėra įtraukti į prioritetinių teisėkūros iniciatyvų sąrašą, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

BPK ir BK projektai be pastabų suderinti su Generaline prokuratūra ir Nacionaline teismų administracija. Vidaus reikalų ministerijos pastabos suderintos darbo tvarka.

BPK ir BK projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

BPK ir BK projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

BPK ir BK projektus parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Baudžiamosios justicijos grupės (vadovė Simona Mesonienė, tel. 8 618 51147, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) patarėjas Tomas Naruševičius (tel. 8 684 61252, el. p. tomas.narusevicius@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. BPK ir BK projektai ir juos lydinti medžiaga, 11 lapų;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
3. Suinteresuotų institucijų derinimo raštai ir el. laiškas, 3 lapai

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Tomas Naruševičius, 8 684 61252, el. p. tomas.narusevicius@tm.lt